

Souhrnná zpráva o realizaci projektů programu VISK 7 v r. 2011

Jiří Polišínský

Počet podaných projektů 28

Počet schválených projektů 26

Finanční požadavky předložených projektů 5 072 000 Kč

Finanční prostředky schválených projektů 4 873 000 Kč

Počet reformátovaných stran dokumentů 701 294

Rok 2011 ještě patřil k přechodnému období, během kterého bylo možné realizovat digitalizaci vybraných dokumentů podle původních standardů založených na specifických DTD pro monografie a periodika a současně již i podle nových standardů, využívajících formáty JPEG 2000 pro obrazové soubory a FORMÁT ALTO XML pro textové soubory. Následující seznam uvádí projekty schválené a realizované v r. 2011.

Č. proj.	Instituce	Požadavek	Schváleno
1	Národní galerie v Praze	68 000	68 000
2	Muzeum Karlovy Vary, p.o. Karlovarského kraje	50 000	50 000
3	Městská knihovna v Praze	105 000	105 000
4	Vysoká škola ekonomická v Praze	118 000	118 000
5	Univerzita Karlova v Praze. Pedagogická fakulta	166 000	156 000
6	Moravská zemská knihovna v Brně	233 000	233 000
7	Muzeum Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech	23 000	23 000
8	Uměleckoprůmyslové museum v Praze	91 000	91 000
9	ČR - Národní lékařská knihovna	68 000	68 000
10	Středočeská vědecká knihovna v Kladně	70 000	70 000
11	Národní archiv	70 000	70 000
12	Naše muzeum, o.s.	183 000	0
13	Husitské muzeum v Táboře	42 000	0
14	Národní knihovna ČR Severočeská vědecká knihovna v Ústí nad Labem	810 000	810 000
15	Labem	59 000	59 000
16	Město Horažďovice - knihovna	19 000	19 000
17	Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje	234 000	234 000
18	Památník národního písemnictví	272 000	272 000
19	Národní muzeum	196 000	196 000
20	Národní muzeum	230 000	230 000
21	Knihovna AV ČR, v.v.i.	292 000	292 000
22	Krajská vědecká knihovna v Liberci, p.o.	18 000	18 000
23	Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové	67 000	67 000
24	Muzeum Jindřichohradecka	35 000	35 000
25	Muzeum Cheb, p. o. Karlovarského kraje	105 000	105 000
26	Vědecká knihovna v Olomouci	524 000	524 000
27	Muzeum T. G. M. Rakovník	4 000	4 000
28	Vojenský historický ústav	920 000	920 000
		5 072 000	4 837 000

V prvním kole bylo podáno celkem 28 projektů 27 institucí, Národní muzeum podalo 2 projekty. Celkem bylo schváleno 26 projektů, 2 projekty institucí Naše muzeum (duplicitní zpracování) a

Husitské muzeum v Táboře (způsob realizace), byly vyřazeny. Celkový finanční objem schválených projektů je 4 837 000,- Kč.

V rámci realizace projektů bylo reformátováno celkem 701 294 stran ohrožených dokumentů. Některé projekty byly zaměřeny na zhotovení ochranných obalů a dva projekty (NK ČR a MZK) na odkyselování. Na realizaci projektů se podílely tři firmy zajišťující mikrofilmování, hybridní snímkování a zpracování dat (Ampaco, Microna a Elsynt Engineering) a dále firma zprostředkující odkyselování (DocuSave). Národní knihovna ČR zajišťovala výrobu ochranných obalů a odkyselování.

Ve druhém kole byl schválen projekt Národní knihovny ČR zaměřený na digitalizaci soudobých časopisů. Projekt je specifický tím, že digitalizované tituly obsahují popisná metadata až na úroveň článků. Jedná se o část titulů, které byly dříve excerpovány pro článkovou databázi ANL. Tituly jsou zpracovány podle nových standardů platných pro program VISK 7, které umožňují import do systému Kramerius verze 4. V rámci digitalizace se vytváří i progresivní formát ALTO XML. V rámci projektu byly k digitalizaci navrženy tituly uvedené v příloze.

V r. 2011 se knihovnám otevřela nová možnost ošetření ohrožených dokumentů degradací kyselého papíru. NK ČR vyvinula vlastní metodu odkyselování založenou na působení účinné alkalické látky ve vakuovém obalu. Silný podtlak uvnitř obalu pomáhá pronikání látky z tenkého papírového nosiče, kterým je kniha proložena, do bloku knihy. Metoda byla využita pro odkyselení 50 svazků Moravské zemské knihovny. Druhou metodou odkyselování, která se v r. 2011 testovala, je proces PaperSave německé firmy ZFB. NK ČR nechala odkyselit touto technologií 123 knih (300 kg). Dodávku zprostředkovala česká firma DocuSave. V zadávací dokumentaci pro r. 2013 bude popsán postup a podmínky realizace odkyselování v rámci programu VISK 7 pro ostatní knihovny, které budou mít o tuto technologii zájem.

Zařazením procesu odkyselování se rozšiřují možnosti typů ošetření zaměřených na záchranu dokumentů ohrožených rozpadem papíru. Kromě digitalizace je nyní možné knihy odkyselit a uložit v ochranných obalech z archivní lepenky. Jak se ukazuje na fondech NK ČR, které v poslední době prošly průzkum, v rámci kterého se též provádělo měření PH, je kyselost velkým problémem, který ohrožuje dochování velkého množství bohemikálních dokumentů tištěných v období od pol. 19. stol. do 50. let minulého století.

Kromě výrazné kyselosti papíru je dalším problémem stav konzervačních exemplářů v našich sbírkách. Intenzivní využívání a malý počet dochovaných exemplářů, jsou příčinou špatného fyzického stavu u vysokého procenta bohemikálních dokumentů. Knihy budou vyžadovat restaurování i velké množství ambulantních oprav, které pomohou fixovat stávající stav a zabrání dalšímu poškozování. V rámci Koncepce knihoven do r. 2014, kterou připravila Ústřední knihovnická rada, se navrhuje vytvořit pracoviště restaurování novodobých fondů a vyvinout potřebné metodiky a technologické postupy. Jakmile budou k dispozici kapacity pro tento typ ošetření, bylo by vhodné i tento proces zahrnout do programu VISK 7 a umožnit veřejným knihovnám čerpat státní dotaci na restaurování vzácných dokumentů 19. a 20. stol. Tím by se zkompletoval repertoár záchranných operací, které by mohly veřejné knihovny využívat.

R. 2011 byl též charakteristický intenzivní přípravou projektu Vytvoření Národní digitální knihovny, který je financován ze strukturálních fondů EU. V rámci projektu, kterého se kromě NK ČR účastní též Moravská zemská knihovna, se bude do r. 2014 digitalizovat 26 mil. stran dokumentů z období let

1801 až do současnosti. Kromě tohoto projektu se připravilo i několik digitalizačních projektů regionálních institucí, jejichž celková kapacita bude srovnatelná s projektem NDK. Tato skutečnost klade velké nároky na koordinaci těchto aktivit, aby nedocházelo ke zbytečné duplicitní digitalizaci a aby byly dodrženy předepsané standardy, umožňující snadné replikace dokumentů. Součástí projektu NDK je i vytvoření dlouhodobého úložiště dat. Pro tyto potřeby byl v r. 2011 upraven systém Registr digitalizace i Kramerius 4.

Seznam titulů navržených k digitalizaci v rámci projektu ANL

Dějiny a současnost
Demografie
Vesmír
Geografické rozhledy
Střední Evropa
Hudební rozhledy
Labyrint revue
Mezinárodní vztahy
Archivní časopis
Ateliér
Časopis pro právní vědu a praxi
Kriminalistika
Právo : časopis pro právní teorii a praxi
Právo a rodina
Veřejná správa
Acta Universitatis Carolinae. Philosophica et historica.
Studia historica
Časopis Národního muzea v Praze. Řada historická
Gender - rovné příležitosti - výzkum
Geografie
Harmonie
Průzkumy památek
Sborník Národního muzea v Praze, Řada A, Historie
Země světa
Acta entomologica Musei Nationalis Pragae
Acta Musei Moraviae. Scientiae & Biologicae
Acta Musei Moraviae. Scientiae geologicae
Acta Universitatis Carolinae Biologica
Acta Universitatis Carolinae. Environmentalica
Acta Universitatis Carolinae. Iuridica
Acta Universitatis Carolinae. Kinanthropologica
Acta Universitatis Carolinae. Mathematica et Physica
Acta Universitatis Carolinae. Philosophica et historica.
Studia sociologica
Agrární obzor
Arteterapie
Bibliotheca Strahoviensis
Cantus
Církevní dějiny
Czech music
Časopis Společnosti přátel starožitností
České památky
Česko-lužický věstník
Daně a finance

Dějiny věd a techniky
Dialog Evropa XXI
Dingir
Disk
Effatha
Folia biologica
Folia Heyrovskiana
Folia Mendeliana
Folk & country
Historie a vojenství
History Revue
Hlas pravoslaví
Chemické listy
Ikarie
Jezuité
Judaica Bohemiae
Jurisprudence
Kámen
Kontexty
Křesťanská revue
Litteraria Pragensia
Magazín 2000
Music store
Musicalia
Muzikus
Navýchod
National Geographic
Numismatické listy
Obchodněprávní revue
Obchodní právo
Opus musicum
Paměť a dějiny
Politická ekonomie
Právní fórum
Právo pro podnikání a zaměstnání
Pražský sborník historický
Protimluv
Průmyslové vlastnictví
Průzkumy památek
Psí víno
Psychiatrie : časopis pro moderní psychiatrii
Psychiatrie pro praxi
Psychologie pro praxi
Psychoterapie
Reflex . Speciál
Reflexe : Filosofický časopis

Regena
Regenerace
Religio
Revolver revue
Revue církevního práva
Rock & pop
Roš Chodeš
Sborník archivních prací
Sborník Národního muzea v Praze, Řada B, Přírodní vědy
Sborník Národního muzea v Praze, Řada C, Literární historie
Slovo a smysl
Soudní rozhledy
Souvislosti
Spark : rockový magazín
Statistika
Svět a divadlo
Svět literatury
Taneční zóna
Teologická reflexe
Trend : politiky, vědy, kultury, společnosti
Umění a řemesla
Zdravotnictví a právo

Počet zhotovených digitálních kopií (stran) podle institucí

číslo projektu	Název instituce	Tituly (na r. 2011)	celkem stran
1	Národní galerie v Praze	Dílo (1903 - 1939/40)	6 471
2	Muzeum Karlovy Vary	Karlsbader Kurliste (1855 - 1864)	3 560
3	Městská knihovna v Praze	Ochranné obaly na cca 1000 svazků vzácného fondu	0
4	Vysoká škola ekonomická v Praze	76 titulů, publikovaných v 67 monografických publikacích - viz příloha k projektu	11 381
5	Univerzita Karlova v Praze , Pedagogická fakulta	Beseda učitelská (1869 - 1888)	16 467
6	Moravská zemská knihovna v Brně	Rovnost (1885 - 1950), + odkyselování dokumentů, cca 50 svazků	82 000
7	Muzeum Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech	Stráž podbrdská (1903 - 1914), Stráž (1919 - 1920), + ochranné obaly	2 430
8	Uměleckoprůmyslové museum v Praze - knihovna	Stavitelské listy (1913 - 1928)	8 910
9	ČR - Národní lékařská knihovna	Věstník věnovaný zájmům prodních asistentek v Republice československé (1913 - 1948), Medický svět (1936 - 1939), Zájmy lékařské (1907 - 1916), Zdraví lidu (1908 - 1913)	8 146
10	Středočeská vědecká knihovna v Kladně	periodika + monografie, viz příloha k projektu	9 332
11	Národní archiv	Československá republika (10-12/1923 - 1-6/1925)	6 826
12	Naše muzeum, o.s.	Tramp (1929 - 2010), Skaut-Junák (1945 - 1990), Kroniky (rukopisy, 4 sv.)	0
13	Husitské muzeum v Táboře	Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí (1905 - 1916 a 1933 - 1934) + příloha Věstník jihočeských museí (1910 - 1913)	0
14	Národní knihovna ČR	Ochranné obaly pro knihovny, odkyselování, členský poplatek programu EROMM	39 689
15	Severočeská vědecká knihovna v Ústí nad Labem	Průboj (1956 - 1962)	8 688
16	Město Horažďovice	Horažďovický obzor (1998 - 2002), Památník na oslavu padesátiletí pěveckého spolku Prácheň v Horažďovicích, Paměti Jana staršího Malkovského z Horažďovic, + instalace systému Kramerius - doplatek verze 4.1, + ochranné obaly	1 225
17	Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje	Nová doba (1912 - 1931)	43 823
18	Památník národního písemnictví	Aréna : Cassiovy noviny (1929-1930), Cesta (1918-1930), Česká kultura (1912-1914), Jeviště (1920-1922), Novina (1908-1912), Rozhledy literární (1886-1887), Sborník Historického kroužku (1893-1934), Scéna (1913-1914)	30 031
19	Národní muzeum	Časopis Českého musea (1886 - 1921)	17 000

20	Národní muzeum, Knihovna Národního muzea	Archiv pro přírodovědecké prozkoumání Čech	38 670
21	Knihovna AV ČR, v.v.i.	Věstník Královské české společnosti nauk - Třída matematicko-přírodovědecká (1887-1953), Výroční zpráva Královské české společnosti nauk (1876-1939), dále viz příloha k projektu	40 750
22	Krajská vědecká knihovna Liberec	Instalace Systému Kramerius (verze 4) a zlepšení uživatelského komfortu při prohlížení	0
23	Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové	Pochodeň (1988 - 1990)	9 029
24	Muzeum Jindřichohradecka	Štítný (1901-1905), Zpravodaj Sokola v Jindř. Hradci (1927-1939), Vlastivěda Jindřichohradecka (1929-30, 1935), Jindřichohradecké listy (1895), Věstník okresu Jindřichův Hradec (1947-1948)	3 066
25	Muzeum Cheb	Egerer Zeitung (1911-1914 mikrofilm), (1905-1910 obrazové soubory)	13 244
26	Vědecká knihovna v Olomouci	Mährisches Tagblatt I. (1880 - 1910)	114 182
27	Muzeum T. G. M. Rakovník	Popis polit. a školního okresu Rakovnického (Jan Renner)	374
28	Vojenský historický ústav Praha - knihovna	Československý legionář (1919-1938), Moravský legionář (1920-1926), Legionářská stráž (1927-1939), dále viz příloha k projektu	115 874
			631 168
	Národní knihovna ČR	Analytické zpracování vybraných periodických titulů z fondů Národní knihovny ČR	70 126
		Celkem	701 294